

MÅLSÆTNING OG VIRKEMIDLER I VANDOMRÅDEPLANERNE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Vandområdeplanerne viser, at kvælstofudledningen skal reduceres med 6.900 ton frem til 2021. Reduktionen skal opnås med kollektive virkemidler og ved målrettet regulering, der omfatter kompenserede virkemidler på dyrkningsfladen

Fødevarer- og Landbrugspakken og vandområdeplanerne for 2015-2021 giver oplysninger om, hvor meget og hvordan kvælstofudledningen skal reduceres til kystområderne.

Tablet 1. Oversigt over indsatsbehov for reduktion af kvælstofudledningen frem mod 2021 (modificeret fra Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, juni 2016)

	Ton N udledt til kystvande
Nuværende tilførsel (gennemsnit målt tilførsel 2010-2014)	56.760
Målsætning for udledning 2021	44.700
Samlet indsatsbehov, ekskl. øget belastning af vandområder, før landbrugspakke og baseline	13.460
Fremskrivning af udledning til 2021 (baselineeffekt)	-5.600
Effekt af landbrugspakke	5.200
Indsatsbehov frem mod 2021 (ekskl. øget belastning af nogle vandområder)	13.100
Udskydelse af indsats	-6.200
Resterende indsatsbehov frem mod 2021	6.900
- heraf opnået ved kollektive indsatser:	-3.400
- heraf opnået ved målrettet regulering	-3.500

Den nuværende udledning af kvælstof bestemmes ved måling af afstrømmende vandmængder og koncentrationer af kvælstof på ca. halvdelen af det danske areal. For resten modelberegnes udledningen. Målsætningen for udledning af kvælstof i 2021 er modelberegnet af Aarhus Universitet og Dansk Hydraulisk Institut. Baggrunden er en antaget sammenhæng mellem udledning af kvælstof og produktion af fytoplankton og indvirkning på ålegræs. I forhold til det tidligere udkast til vandplaner er målsætningen øget med godt 2.500 ton. Det skyldes først og fremmest at referenceperioden er ændret fra 2008-12 til 1997-2001.

Det samlede indsatsbehov før Fødevarer- og Landbrugspakken og baseline på 13.460 ton er uden den merbelastning, som der må ske i enkelte vandoplande (1.400 ton i alt). Den såkaldte baselineeffekt, der omfatter effekten af den generelle udvikling i landbruget fra 2012 til 2021 samt af de tiltag, der allerede på dette tidspunkt var vedtaget, er beregnet til en reduktion i udledningen på 5.600 ton. Fødevarer- og Landbrugspakken er på den anden side beregnet til isoleret set at forøge udledningen med 5.200 ton som følge af højere kvælstoftildeling, afskaffelse af randzoner og annullering af 60.000 ha ekstra efterafgrøder. Dette betyder, at indsatsbehovet frem mod 2021 totalt set bliver en udledningsreduktion på 13.100 ton. Heraf udskydes 6.200 ton af indsatsen til efter 2021, hvorfor det resterende indsatsbehov frem mod 2021 bliver 6.900 ton, som er de reduktion i udledningen af kvælstof, der skal være nået i 2021.

VIRKEMIDLER TIL AT OPNÅ UDLEDNINGSREDUKTIONEN PÅ 6.900 TON

I vandplanerne kan aflæses, hvordan udledningsreduktionen planlægges at nås. En sammenstilling af tallene dels for hele Danmark og dels for 4 udvalgte oplande er vist i tabel 2.

Tabel 2. Oversigt over virkemidler til at reducere udledningen på i alt 6.900 ton kvælstof for hele Danmark og for udvalgte vandoplande

	Hele Danmark	Kattegat	Hjarbæk Fjord	Odense Fjord	Isefjord
	Ton udledning af kvælstof				
Indsatsbehov, ton N	13.031	-519	823	549	33
Vådområder	1.253	0	65	95	2
Lavbundsprojekter	150	0	4	10	3
Minivådområder	900	0	27	60	7
Skovrejsning	150	0	4	10	3
Miljøfokusområder (MFO)	866	26	26	21	16
Måltrettet regulering	3.513	0	148	148	2
Spildevand	44	0	0	3	1
Samlet effekt af indsats	6.960	26	277	346	33
Udskydelse	6.071	0	546	204	0

Effekten af Miljøfokusområder opstår, fordi reglerne om opfyldelse af MFO justeres. Bl.a. bortfalder muligheden for at anvende MFO-brak som alternativ til efterafgrøder.

Den kollektive indsats omfatter vådområder, lavbundsprojekter, minivådområder samt skovrejsning. I alt omfatter denne indsats 2.453 ton og inkl. MFO-områder og spildevand 3.363 ton.

Den kollektive indsats skal forstås af det offentlige. Landmænd, som ønsker at anvende brak til opfyldelse af MFO-kravene vil få en ulempe af ændringen af MFO-reglerne, fordi han nu samtidig bliver tvunget til at have pligtige efterafgrøder.

Den målrettede regulering forventes opfyldt ved at differentiere krav til efterafgrøder, reduktion i kvælstofkvote og lignende på landbrugsarealerne. Det fremgår af Fødevarer- og Landbrugspakken, at landmanden får kompensation for de ekstra krav i disse områder.

Se også:

- [Oversigt over implementering af gødningsregler frem til 2021](#)
- [Konsekvens af målrettet regulering 2018/19 – 2020/21](#)
- Miljø og Fødevarerministeriet (2015): [Aftale om Landbrugs- og Fødevarerpakken](#).
- Miljø og Fødevarerministeriet (2016): [Aftale om naturpakken](#).
- Miljø og Fødevarerministeriet (2016): [Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, juni 2016](#)